

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Cobzac Elena

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de către avocatul Zamfir Pavel în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, în cauza penală privind-l pe

Fetcu Ion Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în r-nul Xxxxx c. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță: 05.06.2020-04.06.2021*
2. *instanța de apel: 30.06.2021-01.12.2021*
3. *instanța de recurs: 29.03.2022-18.05.2022*

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 04 iunie 2021, Fetcu Ion Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, la 8 (opt) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, inculpatul Fetcu Ion, la 10 mai 2020, în jurul orelor 23:20, nefiind deținător a permisului de conducere și fiind în stare de ebrietate alcoolică avansată, contrar restricțiilor date și aflându-se la volanul mijlocului de transport de model „VW Touareg” cu numărul de înmatriculare XXXXX, se deplasa pe o strada din satul Ciorești, raionul Nisporeni, unde a fost stopat de către agenții de patrulare a INP, pentru deplasare neadecvată și verificarea actelor. Tot atunci, când colaboratorii INP s-au apropiat de Fetcu Ion și solicitându-i acestuia actele pe mijlocul de transport pentru verificare, în timpul discuției având bănuieli că conducătorul auto se află în stare de ebrietate, au propus acestuia să fie supus testării la alcool prin mijlocul tehnico - științific „Drager Alcotest 8510 RO”, precum și informând că, în caz de refuz este susceptibil răspunderii penale, urmare a cărui fapt Fetcu Ion dându-și seama de caracterul prejudiciabil, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, intenționat a refuzat categoric să fie supus testării date, precum și de prelevarea probelor biologice.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, a declarat apel avocatul Ion Marian în numele inculpatului Fetcu Ion, solicitînd casarea integrală a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se dispună suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate susnumitului sau aplicarea unei pedepse din cele alternative pedepsei cu închisoare prevăzute la articolul respectiv.

În motivarea cererii a indicat:

- Fetcu Ion a săvârșit infracțiunea din categoria celor ușoare la care a ispășit pedeapsa stabilită de instanța de judecată;

- mai mult, instanța a menționat că, nu a stabilit circumstanțe agravante, dar conform art. 77 alin. (1) lit. a) Cod penal, la stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe agravante săvîrșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză;

- reținînd faptul nestabilirii circumstanțelor agravante instanța nu a fost în drept să determine categoria pedepsei, bazându-se pe o asemenea circumstanță, în situația dată determinant este faptul că, Fetcu Ion nu are antecedente penale;

- în sentință, instanța de judecată s-a referit doar la pledoria procurorului, respingînd argumentele ultimului, nu s-a referit la pledoria părții apărării, nu a afirmat și nu a infirmat nici un argument al acestei părți. Acest lucru contravine principiului egalității armelor;

- instanța de judecată nu a reținut nici o circumstanță atenuantă fără a motiva de ce nu a făcut acest lucru;

- în cazul dat urma de reținut toate circumstanțele atenuante (art. 76 din Codul penal). Este de menționat că, circumstanțe agravante în acest caz nu au fost stabilite, iar cumulul circumstanțelor atenuante poate fi considerată și ca o circumstanță excepțională;

- criteriile generale de individualizare a pedepsei, coroborate la cele sus expuse, permit în cazul dat neaplicarea pedepsei cu închisoare inculpatului Fetcu Ion, sau aplicarea dispozițiilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, tinîndu-se cont și de personalitatea acestuia;

- pedeapsa penală are drept scop corectarea condamnatului, iar executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovaților, ținînd cont și de prevederile legale menționate, este irațional aplicarea față de inculpat a pedepsei penale cu închisoare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a indicat că, deși inculpatul Fetcu Ion, a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la judecată, vinovăția acestuia este

deplin dovedită prin probele administrate, printre care declarațiile martorilor și de materialele dosarului cercetate în ședința de judecată.

Examinând probatorul administrat, instanța de apel, a considerat dovedită în vina inculpatului Fetcu Ion pe deplin prin următoarele probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi: procesul-verbal din data de 10.05.2020, cu privire la constatarea refuzului de la testarea alcoolică sau examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și recoltarea probelor biologice (f. d. 8); confirmarea eliberată de către BÎT și DCA Nisporeni din data de 20.05.2020 (f. d. 18); procesul-verbal de examinare din data de 20.05.2020 a CD cu înregistrare audio video (f. d.16).

Instanța de apel, examinând probatoriul, a considerat dovedită vina inculpatului Fetcu Ion de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(4) Cod penal, adică *refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, și de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical, acțiune săvârșită de către o persoană care nu deține permis de conducere.*

Totodată, cu referire la alegațiile apărării, că sentința urmează a fi casată pe motiv, că la o ședință de judecată din 13 iulie 2020 a participat procurorul Ghenadie Andronachi, care nu a anexat dispoziția de participare, instanța de apel a reținut, că circumstanțele respective nu pot servi temei de casare a sentinței pe motiv, că la ședința respectivă a fost depusă lista probelor, ulterior ședința fiind amânată (f.d.80).

La fel, nu poate servi temei de casare a sentinței nici faptul indicării în sentința contestată, că inculpatul a fost anunțat în căutare la 12 februarie 2020, încheierea fiind din 08 februarie 2021, circumstanțele în cauză urmând a fi soluționate prin încheiere de corectare a greșelilor, dar nu prin casarea sentinței.

Conform art. 76 și art. 77 Cod penal, drept circumstanțe care ar atenua sau ar agrava răspunderea penală instanța de judecată nu a reținut.

Instanța de apel a reținut că, infracțiunea care i se incriminează inculpatului Fetcu Ion, prevăzută de art. 264¹ alin.(4) Codul penal, potrivit dispoziției legale în vigoare în momentul comiterii infracțiunii, prevedea pedeapsa cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 1 an.

Referitor la gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpatul Fetcu Ion, a reținut că, conform art.16 alin. (2) Cod penal, infracțiunea săvârșită, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se clasifică ca infracțiune ușoară.

Prin urmare, reieșind din circumstanțele stabilite ale cauzei, ținând cont de scopul pedepsei penale, de reeducare socială a inculpatului, luând în considerare că inculpatul a comis o infracțiune ușoară, anterior a fost judecat, cu antecedente penale stinse, prezența circumstanței agravante menționate supra, apreciind circumstanțele cauzei și comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii și în ședința de judecată, instanța a considerat că în privința acestuia, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, este echitabilă aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare.

Deși apărătorul inculpatului a solicitat aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, instanța de apel a reținut că, o astfel de pedeapsă în speță nu va fi capabilă să realizeze scopul legii penale și anume restabilirea echității sociale, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului cât și a altor persoane având în vedere și faptul că, deși ultimul are antecedente penale stinse, anterior a comis un șir de infracțiuni și contravenții și anume din domeniul transporturilor fiind în stare de ebrietate, iar după executarea acesteia și-a continuat activitatea infracțională ceea ce demonstrează că nu a făcut concluziile respective și a săvârșit din nou o infracțiune.

Prin urmare, instanța de apel a indicat că, în prezenta cauză, personalitatea inculpatului care anterior a mai fost în conflict cu legea, nu prezintă garanțiile unei conduite, ce ar permite instanței de judecată de a da dovadă de clemență, or dânsul nu a stat pe calea corectării și reeducării, nu a tras concluziile necesare și a continuat să comită infracțiuni, fapt ce denotă că pedeapsa stabilită anterior nu a fost suficientă pentru conștientizarea de către inculpat a faptelor comise și ultimul nu a dat dovadă de corectare. Or, corectarea condamnatului, ca scop al pedepsei penale, presupune conștientizarea de către infractor a celor săvârșite și reîntoarcerea, reîncadrarea lui în activitatea societății. El trebuie convins că respectarea legii penale este o necesitate și că numai prin respectarea legii el va putea evita aplicarea și executarea altor pedepse.

Prin urmare, circumstanțele enunțate, denotă că aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în privința Fetcu Ion nu va realiza scopurile menționate.

Cu referire la solicitările părții apărării de a fi aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei, instanța de apel a reținut că, motivele invocate referitor la aplicarea pedepsei și modalitatea de executare a acesteia sunt bazate pe unele și aceleași circumstanțe și anume: căința sinceră a inculpatului, lipsa circumstanțelor agravante și recunoașterea vinei, deși inculpatul vădit s-a eschivat de la prezentare în procesul penal în instanța de fond și în instanța de apel.

În contextul celor indicate supra, pornind de la caracterul faptei comise, și anume că fapta săvârșită de inculpat prezintă o gravitate ridicată, raportat la modul de comitere, circumstanțele legate de personalitatea inculpatului, instanța de apel a considerat corectă concluzia primei instanțe, ca fiind necesar de a aplica în privința acestuia pedeapsa închisorii care în viziunea instanței este unica măsură de constrângere aplicabilă situației inculpatului, care pornind de la datele caracteristice ale ultimului, este pe măsură să ducă la atingerea scopului general și special al pedepsei, care poate fi realizat doar prin stabilirea pedepsei cu închisoare. Or, împrejurările prezentei cauze penale ce vizează personalitatea inculpatului - nu sunt suficiente pentru a aplica prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, instanțele de fond nu au reținut careva circumstanțe suplimentare în baza cărora ar putea să-și motiveze soluția privind suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate inculpatului Fetcu Ion, or circumstanțele ce țin de faptul,

că inculpatul în cadrul urmăririi penale a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, au fost reținute deja la stabilirea cuantumului pedepsei.

Ba mai mult, în raport cu cele invocate de partea apărării, în viziunea instanței de apel, la fila dosarului 38 este anexat cazierul contravențional unde se atestă că ultimul la data de 29.05.2020 avea 19 puncte de penalizare acumulate în total, Fetcu Ion manifestând un comportament de ignorare totală a legii contravenționale, fiind amendat pentru 20 de cazuri începând cu anul 2011.

Iar, potrivit revendicării anexate la fila dosarului 34, Fetcu Ion a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii similare prevăzută la art.264¹ alin.(4) Cod penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă prin prisma art. 90 Cod penal, ceea ce denotă că ultimul nu s-a corectat și nu și-a revăzut comportamentul.

Aici, instanța nu a putut reține ca circumstanță atenuantă - recunoașterea vinei și căința sinceră indicate de apărătorul inculpatului, din motiv că atât recunoașterea vinei, cât și căința sinceră, în cazul dat, nu sunt considerate ca circumstanțe atenuante deoarece li s-ar acorda o dublă valență juridică, astfel încât nu pot fi valorificate ca circumstanțe atenuante pentru aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Zamfir Pavel în numele inculpatului, care solicită repunerea în termen a recursului, casarea acesteia, deoarece eroarea nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În motivarea recursului indică:

-potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 18 iunie 2020 (f.d.79), la ședința preliminară s-a prezentat numai inculpatul Fetcu Ion, iar apărătorul său, precum și procurorul Lisnic Andrei (care de fapt a și condus urmărirea penală) - au absentat. În situația creată, instanța a dispus amânarea ședinței pentru 13 iulie 2020;

- la 13 iulie 2020 (f.d. 80 și 80 verso), la ședință s-au prezenta apărătorul și procurorul Andronachi Ghenadie, dar care nu a prezentat o Dispoziție de înlocuire. Totodată, nu s-a prezentat inculpatul Fetcu Ion, însă, anume la această ședință (cu participarea acuzatorului de stat fără împuterniciri) au fost soluționate chestiunile prevăzute de art. 351 Cod de procedură penală, inclusiv acceptată și lista probelor, prezentată de către procuror. Totodată, următoarea ședință a fost programată pentru 11 noiembrie 2020, dar care din motivul neprezentării procurorului și avocatului a fost contramandată pentru 11 ianuarie 2021;

-la ședința din 11 ianuarie 2021, prin dispoziția procurorului-șef al Procuraturii r-lui Nisporeni din aceeași dată (f.d. 84), procurorul Andrei Lisnic a fost înlocuit la ședința din 11 ianuarie 2021 prin procurorul Teodor Diaconu. Deci, cum rezultă din conținutul dispoziției enunțate, procurorul Teodor Diaconu a fost delegat de a participa la examinarea cauzei penale Fetcu Ion, în exclusivitate, pentru o singură ședință - din 11 ianuarie 2021;

-în pofida acestui fapt, ulterior, la ședința de judecată din 27 mai 2021 (procesul-verbal al ședinței, f.d. 102 și 102 verso), cu participarea apărătorului și în lipsa inculpatului, fără a prezenta o altă dispoziție, contrar prevederilor art. 320 alin.(1) Cod de procedură penală, s-a prezentat același procuror - Teodor Diaconu, cu

participarea nemijlocită a căruia a fost declanșată cercetarea judecătorească, examinate probele, renunțarea la proba cu martorul, efectuate alte acțiuni conform art. 373, 376, 377 Cod de procedură penală, audiate pledoriile, ca în final instanța să anunțe întrerupere penru deliberare și pronunțarea sentinței. În final, la 04 iunie 2021, sentința a fost pronunțată în lipsa tuturor participanților;

- procurorul Teodor Diaconu a fost delegat pentru a susține învinuirea de stat numai pentru o singură dată calendaristică - la ședința din 11 ianuarie 2021. În pofida acestui fapt, procurorul nominalizat, în lipsa unei noi dispoziții, fără a avea calitatea de acuzator, a prezentat învinuirea în cadrul procesului penal, efectuând un șir de acțiuni - expunerea învinuirii, prezentarea probelor, renunțarea la proba cu martorul, susținerea pledoriilor, expunerea asupra măsurii de pedeapsă - toate întreprinse contrar prevederilor art. 53 și 320 Cod de procedură penală;

-participarea acuzatorului de stat în ședința de judecată, contrar prevederilor art. 53 și 320 Cod de procedură penală, echivalează cu lipsa acestuia în process, ceea ce reprezintă temei de declarare a recursului, dar și casare a deciziei recurate. Or, consideră, că în speță se atestă și lezarea principiului contradictorialității în procesul penal, prevăzut de art. 24 Cod de procedură penală. În pofida faptului, că abaterile de la prevederile art. 53 și 320 Cod de procedură penală, au fost vociferate de către subsemnat în cadrul examinării apelului (a se audia stenograma ședinței instanței de apel), Colegiul penal s-a limitat numai la unele concluzii, care nicidecum nu reflectă alegațiile avocatului-participant la examinarea apelului (a se vedea fila 11 a Deciziei recurate);

-decizia instanței de apel a fost pronunțată public la 29 decembrie 2021, (la care nu a participat, iar copia scrisă a acesteia nu i s-a expediat prin poștă), consideră, că prezentul recurs este declarat în termenul prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală. Or, având în vedere faptul, că recurentul, în ultima dată calendaristică de expirare a termenului de 30 de zile de declarare a recursului (adică la 28 ianuarie 2022), a fost testat pozitiv la Covid-19 (a se vedea anexa), fapt care a făcut imposibilă depunerea recursului anume la această dată, a solicitat repunerea în termenul de declarare a acestuia.

În drept recurentul își întemeiază recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, deoarece este declarat peste termen.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente:

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia, în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Din actele dosarului, rezultă că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost pronunțat la 01 decembrie 2021 în prezența procurorului, avocatului inculpatului Zamfir Pavel, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 131), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua pronunțării deciziei motivate pentru data de 29 decembrie 2021.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel rezultă, că decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată la 29 decembrie 2021, fiind prezent doar procurorul, iar avocatul inculpatului Zamfir P. nu a fost prezent, fiind înștiințat despre ziua pronunțării deciziei.

Instanța de recurs reține, că inclusiv avocatului Zamfir P., în conformitate cu art. 338 alin. (4) Cod de procedură penală, i s-a expediat copia deciziei motivate, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f.d. 144).

Prin urmare, Colegiul atestă că, avocatul Zamfir P. în numele inculpatului a declarat recurs ordinar împotriva hotărârii instanței de apel la data de 01 februarie 2022, fapt confirmat prin amprenta ștampilei de intrare a Secției documentare procesuală a cauzelor penale a CSJ (f.d. 159).

În prezenta speță, Colegiul penal constată că, termenul de 30 de zile se calculează începând cu data de 29 decembrie 2021, pe când avocatul Zamfir P. în numele inculpatului, a depus recurs ordinar, la data de 01 februarie 2022, după expirarea termenului de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

Ce ține de argumentul recurentului, precum că copia scrisă a deciziei nu i-a fost expediată prin poștă, instanța de recurs reține că, termenul de atac începe a curge de la data pronunțării integrale a deciziei, adică – 29 decembrie 2021 și nu de la momentul recepționării acesteia. De asemenea, Colegiul remarcă, că avocatul inculpatului Zamfir P., a fost înștiințat, despre data pronunțării deciziei integrale, însă ultimul nu s-a prezentat, astfel, asumându-și responsabilitate pentru realizarea dreptului de atac asupra deciziei nominalizate, când avocatul Zamfir P., urma să dea dovadă de diligență la realizarea dreptului de a ataca hotărârea instanței de judecată, cu care probabil putea să nu fie de acord.

Cu referire la faptul că, în ultima dată calendaristică de expirare a termenului de 30 de zile de declarare a recursului, avocatul a fost testat pozitiv la Covid 19, fapt ce a făcut imposibilă depunerea recursului la această dată, Colegiul penal reține că acest fapt nu poate fi reținut, deoarece perioada de 30 de zile de depunere a recursului a constituit o posibilitate reală a avocatului Zamfir P. de a declara recurs în termenul stabilit de lege, pînă la îmbolnăvire, or conform certificatului se atestă că avocatul a fost testat pozitiv la Covid 19 la sfârșitul termenului de declarare a recursului și anume data de 28.01.2022, dar depune recurs pe data de 01.02.2022.

Prevederile alin. (2) și (3) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Având ca reper cele menționate, Colegiul penal, conchide că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar de către avocatul Zamfir P. în numele inculpatului, a fost depășit, impunându-se în consecință inadmisibilitatea recursului, ca fiind declarat peste termen.

9. Conform art. art. 432 alin. (1), (2) pct. 2), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Zamfir Pavel în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Fetcu Ion Xxxxx**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia pronunțată integral la **18 mai 2022**.

Președinte

Cobzac Elena

Judecătorii

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie